

Canadagås (*Branta canadensis*)

Videnskabeligt navn: *Branta canadensis*

Kaldenavn: Canadagås

Status i Danmark: Invasiv

Beskrivelse

Canadagås er en stor gås, der kan blive 90-100 cm lang og har et vingefang på 160-185 cm. Hunner vejer mellem 3-5,5 kg, mens hanner vejer mellem 3,5-6,5 kg¹. Den har et sort hoved og hals, og et hvidt trekantet hagebånd². Brystet er lyst, mens resten af kroppen er brunlig grå.

Næb og fødder er sorte, og næbbet har "tænder" omkring kanten, som kan bruges som skæreredskab¹.

Canadagås, Foto: Miljøstyrelsen

Forvekslingsmuligheder

Canadagås kan forveksles med bramgås, da begge har sorte og hvide farver på hoved og hals. Bramgås er dog mindre og mere kompakt, grå/sort på ryggen og bramgåsens sorte hals fortsætter i et sort bryst i modsætning til Canadagåsen, der har et lyst bryst².

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Canadagåsen stammer fra Nordamerika³ og blev indført på godser og i parker i England i 1600-tallet. Canadagåsen blev introduceret til Skandinavien fra 1930 og frem^{2,3}. I Danmark stammer fuglene fra undslupne parkfugle eller bestande i nabolandene og er mest talrig om vinteren^{2,3,4}. Canadagås er almindeligt forekommende i de østlige og nordjyske egne af landet i vinterhalvåret². Der er dog kun rapporter om 20 ynglende par i Danmark i begyndelse af nullerne⁴ og i Atlas undersøgelsen har man kun fundet bekræftet ynglende fugle i 20 kvadrater (1% af alle) på tværs af Danmark i 2014-2017⁵. Antallet af canadagæs i de nationale midvintertællinger er faldet fra et maksimum på næsten 35.000 i vinteren 2003/04 til under 20.000 i de seneste år⁶. Faldet kan sandsynligvis relateres til både et fald i den samlede flyway-bestand og til, at en større andel af denne, forbliver i Sverige om vinteren⁷.

Datagrundlag for artens invasive status i Danmark

Vi benytter en skala fra 0-3 til at vurdere arterne i forhold til de seks parametre spredningspotentiale, levestedets bevarings- og naturværdi, påvirkningen på hjemmehørende arter, påvirkning på økosystemfunktioner, økonomiske effekter og helbredseffekter. 0 svarer til ingen, 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj. Kvaliteten af data, der ligger til grund for vurderingen, angives på en firetrins skala: meget sikker (empiriske, kvantitative data for arten), sikker (overvejende kvalitative data for arten), middel (udelukkende kvalitative data), usikker (få eller ingen data).

	Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- og naturværdi	Påvirkning af hjemme- hørende arter	Påvirkning af økosystem- funktioner	Økonomiske effekter	Helbreds effekter
Score	3	3	2	2	2	1
Datakvalitet	Sikker	Sikker	Sikker	Meget sikker	Sikker	Middel

Spredningspotentiale: 3 (høj). Spredningspotentialet for Canadagås er vurderet til høj. Canadagåsen kan flyve op til 2400 km på 24 timer, og kan producere op til 6 unger om året per par¹.

Levestedets bevarings- og naturværdi: 3 (høj). Levestedets bevarings- og naturværdi for Canadagås er vurderet til høj. Canadagås yngler i Danmark i næringsfattige ferskvandssøer². Canadagåsen foretrækker åbne græsområder i nærheden af søer, kornmarker og kystnære områder, men trives også tæt på mennesker i parker og på golfbaner².

Påvirkning af hjemmehørende arter: 2 (middel). Påvirkning af hjemmehørende arter er vurderet til middel. Overgræsning kan skade vegetationen langs kyster og lavvandede områder¹. Canadagåsen er modtagelig for fuglesygdomme og fugleinfluenza¹. I Tyskland, Sverige, Færøerne og Island er der set eksempler på hybridisering mellem Canadagås og arterne grågås, indisk gås og bramgås^{1,4}. Der er også observeret parringsforsøg med gråand⁴. Canadagåsen udviser ofte aggressiv adfærd overfor andre fugle, og der er eksempler på at rørhøne og blichøne er blevet slået ihjel af Canadagæs⁴.

Påvirkning af økosystemfunktioner: 2 (middel). Påvirkning af økosystemfunktioner er vurderet til middel, idet de bidrager til overgræsning og eutrofiering, bl.a. ved næringsfattige søer, hvor de yngler. Overgræsning af Canadagæs kan føre til bare pletter, som igen kan føre til erosion. Store mængder af fæces fra Canadagæs kan nedsætte vandkvaliteten og føre til eutrofiering. Canadagåsen kan producere 0,7 kg fæces om dagen, hvilket betyder at 10 gæs kan producere 2,5 tons gødning om året. I USA har man fundet at op til 70 % af fosforbelastningen i søer og damme kan tilskrives Canadagæs. I Sverige har undersøgelser vist, at Canadagæs var ansvarlige for 1-6 % af fosforbelastningen¹.

Økonomiske effekter: 2 (middel). De økonomiske effekter for Canadagås er vurderet til middel. Dette skyldes et bredt spektrum af effekter: 1) fouragering på vintersæd på marker er til gene for landbruget, 2) arten udgør en af de mest almindelige og væsentlige kilder til mikrobiel forurening af åbne vandområder¹ og 3) arten skaber problemer for luftfarten; i USA og Canada, estimeres de økonomiske omkostninger i forbindelse med forsinkelser eller flystyrt til 1 milliard dollars om året¹.

Helbredseffekter: 1 (lav). Det vurderes at Canadagås har lav helbredseffekt, bl.a. fordi arten kan være bærer af zoonoser, herunder fugleinfluenza.

Kilder

- ¹ Jansson, K., Josefsson, M. and Weidema, I. 2008. NOBANIS – Invasive Alien Species Fact Sheet – *Branta canadensis*. – From: Online Database of the North European and Baltic Network on Invasive Alien Species – NOBANIS www.nobanis.org, https://www.nobanis.org/globalassets/speciesinfo/b/branta-canadensis/branta_canadensis.pdf (besøgt 20. juli 2022).
- ² DOFbasen: Canadagås (*Branta canadensis*). <http://www.dofbasen.dk/ART/art.php?art=01660> (Besøgt 20. juli 2022).
- ³ Skipper L. 2004. Introducerede dyr i Danmark - en indledning. Gejrfuglen- Østjysk Biologisk Forening. 40 (1).
- ⁴ Banks, A.N., Wright, L.J., Maclean, I.M.D., Hann, C., Rehfisch, M.M. 2008. Review of the Status of Introduced Non-Native Waterbird Species in the Area of the African-Eurasian Waterbird Agreement: 2007 Update. BTO Research Report 489.
- ⁵ Vikstrøm, T & Moshøj CM 2020. Fugleatlas: De Danske Ynglefugles Udbredelse 2014-2017. Lindhardt og Ringhof/DOF, København.
- ⁶ Fox, A.D., Heldbjerg, H. & Nyegaard, T. 2015. Invasive alien birds in Denmark. Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift 109: 193-205.
- ⁷ Madsen, AB, Christensen, TK, Madsen, J, Balsby, TJSB, Bregnballe, T, Clausen, KK, Clausen, P, Elmeros, M, Fox, AD, Frederiksen, M, Hansen, HP, Haugaard, L, Heldbjerg, H, Mayer, M, Mikkelsen, P, Nielsen, RD, Pedersen, CL, Pedersen, IK, Sterup, J & Therkildsen, OR 2021. Vildtbestande og jagttider i Danmark. Det biologiske grundlag for jagttidsrevisionen 2022. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 168 s. - Videnskabelig rapport nr. 434 <http://dce2.au.dk/pub/SR434.pdf>.